

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Ahmet ŞİK
TİP İstanbul Milletvekili

Sağlık Bakanlığı'na bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından "hizmete özel" olarak yayınlanarak 81 İl Valiliğine gönderilen 25.06.2025 tarihli ve "Cinsiyet Hormonu İlaçlarının Suistimali" konulu yazı kapsamında; 2025'in Aile Yılı olarak ilan edilmesi gerekçesiyle 21 yaş altındaki kişilere yönelik olarak hormon düzenleyici ilaçların cinsiyet değiştirmek amacıyla hiçbir şekilde reçete edilmeyip raporlanmayacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda:

1. TİTCK tarafından cinsiyet hormonu ilaçlarının suistimal edildiği değerlendirilmesi hangi bilimsel çalışmalarla gerekçelendirilerek yapılmıştır? Cinsiyet uyum sürecinin "sağlıklı toplum yapısına, kültürel ve manevi değerlerimize yönelik gelişen tehditler" kapsamında olduğuna yönelik değerlendirme hangi gerekçelerle yapılmıştır?
2. Kararda kurum tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmelerde "hormon düzenleyici olarak kullanılan ilaçların özellikle çocuk ve gençlerin cinsiyet gelişimini bozmak suretiyle geri dönüşü olmayan sağlık sorunlarına yol açacak şekilde suistimal edildiği, kasıtlı olarak amaç dışı ilaç uygulamalarının yapıldığı tespiti" yer almaktadır. Bu tespiti hangi bilimsel araştırmalarla ulaşılmıştır? Bakanlığınız tarafından güncel çalışmalar ve gelişmeler takip edilmekte midir? Bakanlığınızca bahse konu hormon düzenleyicilerin cinsiyet gelişimini bozmak için değil cinsiyet uyum süreci kapsamında kullanılmakta olduğu bilinmemekte midir? Geri dönüşü olmayan sağlık sorunları nasıl tespit edilmiştir, buna yönelik şikayetler bulunmakta mıdır?

3. Yenidoğan çetesi gibi sağlık sistemi sorunlarına yanıt olarak kurulan Sağlık Bakanlığı Denetim ve Değerlendirme Bilimsel Komisyonlarından “Cinsiyet Değişikliği Denetim ve Değerlendirme Bilimsel Komisyonu” kimlerden oluşmaktadır, komisyondaki kişiler hangi yetkinliklere sahiptir, bu komisyon oluşturulurken ilgili meslek örgütlerinden de görüş alınmış mıdır? TİTCK tarafından gerekçe yapılan bu komisyonun konuya dair kararları nelerdir, neler içermektedir?
4. Kararın gerekçesi olarak ayrıca “hasta güvenliğine yönelik riskleri elimine etmek ve aile yapısını korumak amacıyla dünya genelinde bilimsel veriye dayalı olarak benzer idari karar alan ülkelerin uygulamaları” gösterilmiştir. Sağlık Bakanlığı hangi hastaları kimden korumaktadır? Cinsiyet uyum süreci aile yapısını nasıl tehdit etmektedir? Konuya dair bilimsel veriler hangileridir? Bu veriler uluslararası kuruluşlar tarafından ortaya konulan standartlarla ve değerlendirmelerle uyumlu mudur? Benzer idari karar alan ülkeler hangileridir, bu ülkeler Türkiye açısından örnek alınacak ülkeler midir?
5. Kararda hormon düzenleyici ilaçların cinsiyet değişikliği için reçete edilmeyeceği ancak “hali hazırda kanser, infertilite, erken ergenlik, endometriyozis, post-menopoz, uterin fibrosis tanılarında” reçetelendirileceği belirtilmiştir. Aynı ilaçları bir kısım yurttaş kullanabilirken başka bir kısım yurttaş tarafından kullanılamaması eşit yurttaşlık ilkesinin ihlali değil midir?
6. Mevzuatımıza göre Türk Medeni Kanun’u 40. Maddede cinsiyet değişikliği için yaş sınırı 18 olarak belirlenmiştir. Trans yurttaşların 18 yaşında kanuna uygun şekilde ameliyat olabilirken bu kararla hormon kullanımlarının engellenmesi hukuka aykırı değil midir?
7. Hormon düzenleyici ilaçların yasak olduğu ülkelerde bu ilaçların kullanımının kontrolsüz bir şekilde devam ettiği ve kişilerin yasaklar yüzünden bu ilaçlara düzensiz ve güvensiz şekilde ulaştığı düşünüldüğünde bu karar kişilerin sağlığa erişim hakkını kısıtlama sonucu doğurmayacak mıdır?
8. Bu kararın Onur Ayı olarak ilan edilen haziran ayında alınmasının özel bir nedeni var mıdır?